

ISMERTETÉS

Szabó Imre Szilárd

Beszámoló a Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálat országos szakmai konferenciájáról

2018. január 24-én került megrendezésre a Nemzetgazdasági Minisztérium Szemere utcai dísztermében a Munkaügyi Tanácsadó és Vitarendező Szolgálat (a továbbiakban: MITSZ, illetve Szolgálat) országos szakmai konferenciája. A rendezvényen a Kormány részéről *Cseresnyés Péter* munkaerőpiacért és képzésért felelős államtitkár, illetve *Dr. Simon Attila István* munkaerőpiacért felelős helyettes államtitkár tartották megnyitó beszédüket. Köszöntőjükben kiemelték, hogy a magyar Kormány kiemelten fontosnak tartja, hogy rendezett, konszolidált kapcsolat legyen a munkáltatók és a munkavállalók között, ebben nyújt segítséget az MITSZ, amelyet európai uniós és hazai költségvetési forrásból finanszíroz a magyar állam. Elhangzott, hogy a projekt felénél a konvergencia régiókban eddig közel 50 ügyben járt el a Szolgálat; ha azokat típusaik szerint vizsgáljuk, szembevetve, hogy közel háromnegyedük tanácsadás volt. Ha azt vizsgáljuk, hogy a Szolgálat eljárásait kik vették igénybe, akkor nagyon vegyes kép tárul elénk (ami egyben pozitívum és a jövőre nézve biztató tény): érdeklődés mutatkozott mind a munkáltatói, mind a munkavállalói oldalról. Ha a szervezetek nagyságát elemezzük, mind a kis- és középvállalkozások, mind nagy foglalkoztatók részéről sor került eljárás kezdeményezésére, illetve köztulajdonban álló munkáltatók és a magánszektor foglalkoztatói egyaránt megjelentek az eljárás kezdeményezői között. Az eljárások kétharmad részben munkavállalói érdekképviseletek, míg egyharmad részben munkáltatói kérésre indultak. *Dr. Simon Attila István* kiemelte: cél, hogy a Szolgálat járuljon hozzá az alternatív vitarendezés kultúrájának meghonosításához a kollektív munkaügyi érdekviták területén.

A konzorcium részéről *Palkovics Imre*, a Munkástanácsok elnöke elmondta: a Szolgálat felépítésénél elsősorban a munkajogi tanszékek tudásbázisára támaszkodtak, és alapvető küldetesként fogalmazták meg, hogy a Szolgálat segítséget adjon a munkaügyi kapcsolatok szereplőinek az eligazodásban, a jogszabályi környezet helyes értelmezésében és eszközeihez mérten a hazai kollektív alkuk támogatásában, valamint a kollektív szerződéses lefedettség növelésében. A konfliktusok „beragadása” a munkahelyekre látens, burjánzó ellentéteket generálhat. Sem a munkaerőpiac jó működése, sem a munkaviszonyok célja, sem a társadalmi kohézió szempontjából nem szerencsés a konfliktusok elmélyülése és megrekedése. Éppen ezért a Szolgálat egyik kiemelt célja a prevenció, a konfliktusok megelőzése az egy fél által is igénybe vehető

tanácsadás révén. *Dr. Zs. Szőke Zoltán*, az ÁFEOSZ-COOP Szövetség elnöke munkáltatói oldalról emelte ki a Szolgálat szerepének fontosságát, egyúttal bemutatta a jogszerű foglalkoztatást elősegítő projekt másik „lábát”, a négy jogterületen individuális jogsegélyt nyújtó Jogpontok szolgáltatást és annak eredményeit.

Dr. Rácz Zoltán, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Munkajogi és Agrárjogi Tanszékének docense, előadásában kitért az alternatív vitamegoldási rendszer fogalmainak és eljárásainak tisztázására. Kiemelte, hogy az alternatív vitarendezés általában olyan eljárások összessége, melyek alternatívát jelentenek a bíróság előtti peres eljárás sokszor lassúnak, rugalmatlannak és költségesnek tartott procedúráival szemben. Ezt követően az előadó egy nagyívű történeti áttekintést adott az alternatív vitarendezés jogi szabályozásának alakulásáról, külön kitérve az MTVSZ előzményeként működő Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálat (a továbbiakban: MKDSZ) fejlődéstörténetére, eredményeire és tapasztalataira. Az MTVSZ – bár nem jogutódja az MKDSZ-nek – számos vonatkozásban építeni törekszik annak szakmai tapasztalataira.

Dr. Kun Attila tanszékvezető habil. egyetemi docens (Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar) előadásában vázolta azokat a jogi (és pragmatikus) érveket, amelyek a hatályos munkajogi szabályozási környezetben [l. a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi törvény (a továbbiakban: Mt.), a nemzetközi elvárások stb.] különösképpen is alátámasztják a Szolgálat indokoltságát és az általa nyújtott szolgáltatások kiaknázását. Kun Attila hangsúlyozta, hogy az MTVSZ mind az általa nyújtott szolgáltatások széles köre, mind a „behozható” érdekviták nyitott felfogása, mind a közvetlen helyi jelenlét okán (l. szervezeti koordinátorok a régiókban) a lehető legszélesebb körben kíván a munkaügyi kapcsolatok szereplői számára gyors, célzott, reszponzív, a valós igényekre reagáló segítséget nyújtani. Kiemelte, hogy mind a vitális, agilis, konstruktív érdekképviseleti (például szakszervezeti) imázs, mind a felelős, etikus munkáltatói „brand” része kell(ene), hogy legyen a hatékony, proaktív vitafeloldásra való készség és képesség, valamint a Szolgálat irányába való nyitottság. Kun Attila a jövőre nézve fontosnak tartotta kiemelni, hogy a Szolgálat még szervezesebb beágyazódásához nagyobb stabilitásra és hatékony „terelő” mechanizmusokra (például jogi háttér, imázs-építés stb.) van szükség. Az előadó utalt továbbá a Szolgálat önmagán túlmutató funkcióira is: a konkrét ügyek ellátása mellett az is a Szolgálat küldetése, hogy egyfajta fókuszpont, „*think-thank*” legyen a kollektív munkajog világában (például szakértői-hálózata, kiadványai, rendezvényei, partnerségei révén).

Dr. Berke Gyula, a Pécsi Tudományegyetem rektorhelyettese, az MTVSZ tagja, a Szolgálat működéséről adott értékelést a dél-dunántúli régiós tapasztalatokból kiindulva. Előadásában kitért a munkajogtudomány kollektív érdekvita és jogvita disztinkciójának „képlékenységére”, valamint rámutatott arra, hogy a régióban érdekviták („szabályozási viták”) és jogviták (munkaviszonyra vonatkozó szabály értelmezése, alkalmazása, sőt nagyobb számú munkavállalót érintő individuális jogalkalmazási kérdések) is előfordultak, a gyakorlatban sokszor egybemosódva. Felvetette, hogy jogalkotói megfontolásra érdemes a Szolgálat Mt.-ben történő kodifikálása. Berke Gyula összegzésében eredményes tevékenységről adott számot (például megállapodások létrejötte és a Szolgálat álláspontjának felek általi elfogadása),

valamint kiemelte a Szolgálat – jórészt a munkajogi tanszékekhez kötődő – tagjainak erős „autoritását” és viszonylag széleskörű ismertségét, illetve ennek jelentőségét a Szolgálat legitimitására nézve.

Sáriné dr. Simkó Ágnes mediációs szakértő átfogó kitekintést adott az alternatív vitarendezés főbb formáiról. Ennek során bemutatta a polgári jogviták, a büntetőügyek, a kereskedelmi jogviszonyok, illetve a fogyasztóvédelem területén megjelenő szabályozást, előadása zárásaként pedig a munkaügyi terület lehetőségeiről és kihívásairól fejtette ki álláspontját, megerősítve annak igényét, hogy a munkajogban – és különösen a kollektív munkajogban – a jelenleginél jobban lehetne kiaknázni az alternatív vitarendezés megoldásait.

Dr. Kajtár Edit business coach, munkajogász a kommunikáció, a pszichológia és a személyiség szerepéről tartotta meg előadását, melyben kitért a vitarendezés sikerességét befolyásoló tényezőkre, a konfliktusok jellege, mértéke, stádiuma, a felek elkötelezettsége, hajlandósága, személyisége és a Szolgálat ismertsége és elfogadottsága szempontjából.

A rendezvényt két interaktív kerekasztal beszélgetés zárta. Az MTVSZ működési tapasztalatait munkaadói oldalról a Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. személyzeti igazgatója, *Ács László* ismertette. Véleménye szerint a munkaadóknak érdemes az MTVSZ-hez fordulni, ha problémájuk támad például a kollektív szerződéssel kapcsolatban, valamint egyéb munkaügyi kapcsolatokat érintő kérdésben is, mivel így számos későbbi problémát előzhetnek meg. Munkavállalói oldalról *Molnár Ákos*, a Vasas Szakszervezeti Szövetség regionális ügyvivője mondta el tapasztalatait. Szakszervezetük már eddig is több alkalommal fordult a Szolgálathoz és mindig meglepedéssel fogadták annak eljárásait, akár tanácsadásról, akár közvetítésről volt szó. Molnár Ákos – saját tapasztalatok alapján – biztatta a szakszervezeteket és az üzemi tanácsokat arra, hogy éljenek ezzel a Szolgálat nyújtotta egyedülálló, ingyenes, független szakértelem lehetőségével.

A konferencia zárásaként a Szolgálat hat koordinátora (*Dr. Nádasné dr. Rab Henriett*, *Dr. Tóth Hilda*, *Dr. Bankó Zoltán*, *Dr. Ferencz Jácint* (Dr. Trenyisán Mátét helyettesítve), *Rossu Balázs* és *Dr. Takács Gábor* – *Dr. Szabó Imre Szilárd* moderálásával – összegezte az egyes régiók működési tapasztalatait. Az eljárások egymásra épülésével kapcsolatos elődleges tapasztalat az, hogy a tanácsadást követően több esetben a Szolgálat eljáró tagja az eljárással érintett fél, illetve felek kollektív érdekeit megismerve, további eljárás(ok)ban (egyeztetés, közvetítés) is segítséget tudott nyújtani. E tapasztalat birtokában állítható, hogy a tanácsadási eljárás gyakran további eljárások „előszobájának”, a Szolgálattal kapcsolatos bizalom megalapozójának is tekinthető. Mivel a Szolgálat a kollektív munkaügyi érdekviták megelőzését és rendezését hivatott előmozdítani, ezért az eljárások jelentős része kollektív szerződés, üzemi megállapodás létrehozásával, módosításával, azok egyes megállapodási elemeinek értékelésével volt kapcsolatos. Az eljárások időtartamát tekintve az a tapasztalat, hogy a tanácsadási eljárások rövid időtartamúak (átlagosan 1–7 nap), viszont azokban az esetekben, amikor a Szolgálat tagjai kollektív megállapodások kialakításával kapcsolatosan jártak el, az eljárások hosszabb időt vesznek igénybe, és nagyobb erőfőrdítást követeltek (például egyazon ügyben szükségessé tették a Szolgálat több tagjának egyidejű munkáját).